

Wannes Cappelle vertaalde voor de plaat 'Kom, benevelt mie!' twaalf liederen van Franz Schubert in het West-Vlaams. 'Zijn breekbare voordracht komt dicht bij het origineel dan die van geschoolde stemmen', zegt pianist Nicolas Callot.

De Oostenrijkse componist Franz Schubert (1797-1828) schreef tijdens zijn korte leven naast symfonieën en sonates een 600-tal liederen. 'In zijn pianosonates en strijkkwintetten trok hij spannings-bogen die soms twintig minuten duurden', zegt de Belgische pianist Nicolas Callot. 'Maar met zijn liederen kon hij ook in twee minuten een boodschap overbrengen.'

De melodieën plukte hij, zoals ook Mozart dat kon, gewoon uit de lucht. 'Beethoven of Brahms werkten soms twintig jaar aan een compositie. Een geïnspireerde veelschrijver als Schubert kribbelde een partituur meteen neer op alles wat hij in handen kreeg. Tot ergernis van de Weense horeca deed hij dat vaak ook op hun tafellakens.'

In die directheid, die zijn verhalende, repetitieve composities kenmerkte, zag Callot een analogie met de muziek van Wannes Cappelle, de frontman van Het Zesde Metaal. 'Zijn droeve, melancholische nummers kunnen je samen met zijn breekbare stem net als de muziek van Schubert in een roes brengen.'

'Winterreise', de bekendste liedcyclus van de componist, is ooit vertaald door de Nederlandse zanger en tekstdichter Jan Rot, maar in een archaïsch algemeen Nederlands dat erg afstandelijk bleef. Dat wilde ik vermijden. De vertaling van het Hoogduits naar hedendaags West-Vlaams was een manier om de liederen toegankelijker te maken. Door ze in zijn moedertaal te zingen heft Wannes de taalbarrière op. Met zijn minder geschoolde, intimistisch klinkende stem en zijn gevoel voor poëzie en taal maakt hij het verhaal achter de muziek en de teksten eindelijk verstaanbaar voor de fan van klassieke muziek. Liefhebbers van Het Zesde Metaal laat hij dan weer kennismaken met zeer mooie melodieën.'

De sprekende, warme klank van de piano forte, een instrument uit de tijd van Schubert dat veel zachter klinkt dan moderne piano's en dat bij Callot in de living staat, zet het huiskamergevoel extra in de verf. Net als de hoes van illustrator Sammy Slabbinck, die met een 19de-eeuws schilderij als leidraad in zijn bekende surrealistische stijl een collage maakte die klassieke en eigentijdse toetsen samenbrengt.

Callot en Cappelle kwamen elkaar voor het eerst tegen aan een Antwerpse schoolpoort. Nadat ze er 's ochtends de kinderen hadden afgezet, gingen ze weleens koffie drinken. Later begonnen ze ook elkaars concerten te frequenteren. 'Eigenlijk was het mijn vrouw die me voorstelde om Wannes te polsen voor een samenwerking', bekent Callot. 'Met een zekere schroom heb ik hem op een maandagochtend mijn Schubert-idee voorgelegd.'

'Op de muziekschool had ik tijdens de pianoles weleens stukken van Schubert gespeeld', zegt Cappelle. 'Maar ik had weinig voeling met klassiek, en nog minder tijd. Ik ben daarna wel beginnen na te denken over waarom we tijdens de kleinkunstopleiding liederen van Bertolt Brecht zongen, maar niet van Schubert. Toen de Kortrijkse afdeling van het Festival van Vlaanderen me later vroeg iets klassiek te doen, schoot het voorstel van Nicolas me weer te binnen. Vanaf het eerste lied dat ik vertaalde, had ik de smaak te pakken.'

Gaandeweg legde de samenwerking een diepere verwantschap tussen Cappelle en Schubert bloot. 'Het zijn allebei leraars-zonen', lacht Callot. 'En doordat Schubert tijdens zijn leven nooit veel erkenning kreeg, musiceerde hij vooral bij en met vrienden. Ofwel nam hij plaats achter de piano in hun salon - want hij was te arm om er een te kopen - ofwel pakte hij thuis zijn gitaar van de muur en begon hij liedjes te schrijven. Zijn singer-songwritersprofiel leunt erg aan bij Wannes.'

Ook de grote gevoelens, die bij Schubert eufemistisch via natuurmetaforen werden uitgedrukt, waren Cappelle niet vreemd. 'Vroeger was ik jaloers op hoe Willem Vermandere en Guido Gezelle zulke beelden gebruikten, want onze generatie is vervreemd van de natuur. Een lied over een visser die op zijn bootje geheimzinnig doet over het kussen van zijn lief is niet meer van deze tijd.'

Toch is Callot blij dat Wannes de symboliek achter de bloemetjes en de bijtjes behouden heeft. 'De suggestie van poëzie is typisch voor de romantiek en de 19de-eeuwse literatuur. Prik je daar doorheen, dan zie je meerdere lagen, zoals er ook achter het benevelen in 'Kom, benevelt mie!' verschillende betekenissen schuilen. In 'Heidenröslein' zit zelfs een MeToo-boodschap.'

'Een roosje wordt vrijpostig het hof gemaakt', legt Cappelle uit. 'Rustig aan, vriend,' zegt ze. 'Als je niet voorzichtig bent, dan steek ik.' Die hedendaagse boodschap komt ook in een naturalistisch kleedje live aan.' Zelf herkent de zanger zich veeleer in existentialistische mijmeringen in mineur, zoals 'Nachtstück'. 'Hoewel ik weinig geconfronteerd ben met de dood, spreekt de donkerte me aan. Ergens moet ik ervan overtuigd zijn dat je goed moet kunnen sterven om goed te kunnen leven.'

In 'Der Musensohn' herkent de zanger dan weer het eeuwige geworstel met het witte blad. 'Tussen de eerste en de tweede plaat van Het Zesde Metaal kampte ik met een gigantisch writer's block. Tegelijk besepte ik dat ik tot het einde van mijn dagen scheppend kunstenaar zal zijn en vrede moet vinden in die roeping, die zowel een gevangenis als een zegen kan zijn.'

'Maar deze liederen van Schubert lagen gewoon klaar - alsof ik een schat gevonden had. Ik moest ze niet eens eerst bedenken. Ik kan ze hier thuis zingen, puur voor het plezier van het zingen. We hebben er nog maar 12 van de 600 opgenomen en zijn dus nog een tijdje zoet. Dit voelt meer als de eerste plaat van een nieuwe groep dan als een tussendoortje.'

'Kom, benevelt mie!' is vanaf vandaag digitaal beschikbaar via de gebruikelijke platformen en fysiek via nicolascalot.be of wannescappelle.be.

Pianist

Copyright © 2020 Mediafin. Alle rechten voorbehouden